

Prosinac, 2011.

Broj 2

Bilten Javne ustanove Parka prirode Vransko jezero

*U ovom broju
pročitajte:*

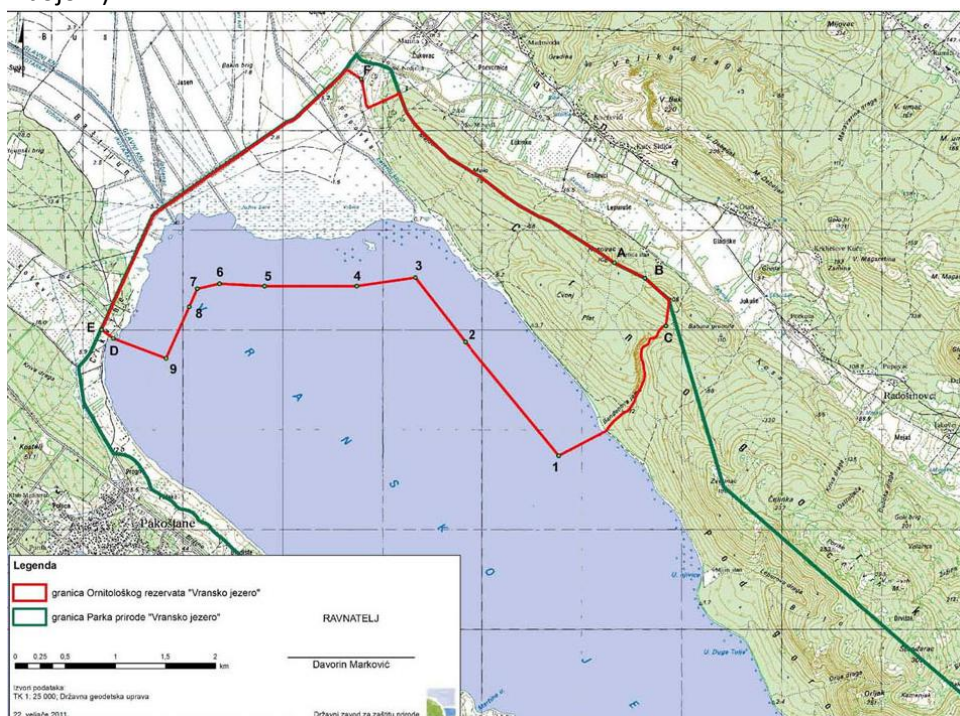
- Izmjena granica
- Istraživanja u 2011. godini
- Akcije očuvanja
- Vijesti iz kulture
- Turistička sezona
- Kutak za ribolovce
- Interaktivni DVD
- Informacije za lokalno stanovništvo

Dragi čitatelji!

U rukama Vam je drugi broj biltena Javne ustanove Parka prirode Vransko jezero. Bilten je pokrenut sa željom da s korisnicima i dionicima Parka prirode Vransko jezero ostvarimo što bolji odnos te da u rad uključimo sve one koji mogu doprinijeti kvalitetnijem upravljanju ovim prirodnim bogatstvom. Zato vam periodički donosimo novosti i informacije vezane uz Park prirode. Nadamo se da ćete bilten sa zadovoljstvom pročitati i u njemu naći zanimljive i korisne informacije.

IZMIJENJENE GRANICE ORNITOLOŠKOG REZERVATA!

2. lipnja 2011. Vlada RH donijela je Uredbu o proglašenju posebnog ornitološkog rezervata "Sjeverozapadni dio Vranskog jezera", u kojoj su redefinirane granice Ornitološkog rezervata. Iz Rezervata je izuzeto parcelirano područje na Majdanu, no isto područje ostaje unutar granica Parka prirode. Ovo su nove, važeće granice (označene crvenom bojom):

ČESTIT BOŽIĆ
I
SRETNU NOVU
GODINU
ŽELE VAM
DJELATNICI
PARKA PRIRODE
VRANSKO
JEZERO

USKORO PROSTORNI PLAN!!!

Dugo očekivani Prostorni plan Parka prirode Vransko jezero trebao bi ubrzo stupiti na snagu. U rujnu je održan javni uvid u prijedlog Prostornog plana, a na javnoj raspravi 12. rujna svi zainteresirani dionici dali su svoje primjedbe. Nakon analize pristiglih komentara Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije dostavlja konačni prijedlog nadležnim ministarstvima na suglasnost, a sudionicima u javnoj raspravi pisanu obavijest s obrazloženjem o razlozima prihvatanja ili neprihvatanja njihovih prijedloga. Slijedi prihvaćanje Prostornog plana na sjednici Sabora.

ISTRAŽIVANJA, ZAŠTITA, OČUVANJE

Uspostavljeno je praćenje stanja **algi parožina** u vodi jezera, koje se koriste kao bioindikatori za visoku kvalitetu vode. Rezultati pokazuju veću rasprostranjenost algi u jezeru naspram prošle godine, što je pokazatelj da je ovog ljeta **vodeni ekosustav Vranskog jezera** bio odlično uravnotežen. Iz ravnoteže ga je izbacila tek produžena suša u jesenskom razdoblju, kad zbog dugotrajnog niskog vodostaja **slanost vode doseže i 8‰** (za usporedbu - 36‰ je već morska voda!). Iz ovog razloga Ustanova nastavlja lobirati za **izgradnju zapornice na kanalu Prosika**, koja bi usporila opadanje vodostaja.

I ove godine **kosili smo poplavne livade** u Ornitološkom rezervatu. Košnja je obavljena krajem srpnja, nakon završetka vegetacijske sezone (nakon što su biljke procvjetale i osjemenile se za iduću sezonu) i nakon završetka gniježđenja ptica. Poplavne livade dom su brojnih ugroženih vrsta (npr. livadnog procjepka) a košnjom **sprječavamo njihovo zaraštavanje** agresivnijim vrstama (trska, ljepljivi oman, bijeli sljez). Livade u privatnom vlasništvu koje se održavaju ispašom također su važno stanište i Ustanova će podržati vlasnike koji nastavljaju na taj način čuvati ova ugrožena staništa.

OČUVANJE KULTURNE BAŠTINE

Održana prva radionica suhozidne gradnje u Parku prirode Vransko jezero

U subotu, 24. rujna 2011. u ribarskoj lučici Prosika održana je radionica suhozidne gradnje. Voditelj je bio dr. sc. Jadran Kale, kustos Muzeja grada Šibenika. Uz djelatnike PP Vransko jezero sudjelovali su članovi udruge „Suhozid“ s otoka Paga, članovi udruge „Modrave“, „Latinsko idro“ i „Argonauta“ s otoka Murtera, članovi udruge „Dragodid“ s otoka Visa, te članovi Učeničke zadruge „Maslina“ osnovne škole Primošten i nekoliko vrlo zainteresiranih građana. Tridesetak složnih ljudi obnovilo je urušeni krov na bunji i očistilo i uredilo ulaz u nju do kojega se sada spušta kamenim stubama. Sagrađeni su i suhozidi na dva nivoa koji okružuju prostor oko bunje, te stol i klupica za odmor.

Ovim putem pozivamo sve koji na svojim posjedima u Parku imaju bunje da se jave u Upravu, da vidimo što možemo zajedničkim snagama učiniti za njihovu obnovu i zaštitu.

Vrijedni nalazi na Crkvini - najstarija bula i templarski samostan

Javna ustanova surađuje na istraživanjima lokaliteta Crkvina - crkve i samostana sv. Marije. Arheolozi su na ovom vrijednom lokalitetu ove godine pronašli **bulu pape Hadrijana IV**. Riječ je o dosad najstarijoj pronađenoj buli u Hrvatskoj, koja potječe iz 12. stoljeća. Ovaj Papin pečat potvrđuje da su samostan ili crkva bili iznimno važni za hrvatsku i crkvenu povijest.

Pretpostavlja se i da je ovdje riječ o samostanu templara jer je u jednoj od većih grobnica pronađen **templarski križ** koji potječe iz istog razdoblja. To je jedinstven nalaz jer u Hrvatskoj nema arheološke baštine koja govori o ulozi templarskog viteškog reda.

Jeste li znali?

Broj vrsta ptica koje su zabilježene u Parku porastao je za jednu vrstu, nakon što je u prosincu 2009. godine uočen Dalmatinski pelikan (*Pelecanus crispus*) koji je u ovim područjima nekad prirodno dolazio (otkud mu i ime), ali je izumro i tek je 2009. ponovo viđen na delti Neretve i Vranskom jezeru. Sada je u Parku zabilježena **251 vrsta ptica**.

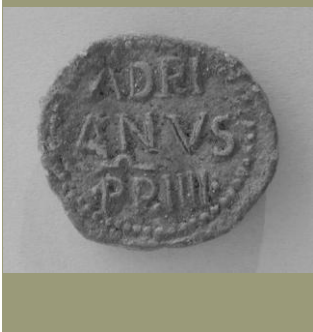
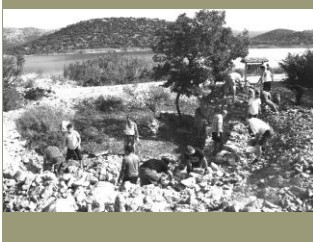
PRSTENOVANJE PTICA:

Nakon 109 dana koliko je trajao ovogodišnji **prstenovački kamp** prstenovano je ukupno 20564 ptice, među njima 103 različite vrste.

NEKI NOVI PAUCI...

Istraživanjem beskralješnjaka u Parku su nađene 133 vrste **pauka**, od čega je čak 15 vrsta **po prvi put zabilježeno u Hrvatskoj!**

Popisane su i 32 vrste **vretenaca** (u narodu poznatih pod imenom "vilinkonjic"), 9 njih dosad nezabilježenih u Parku.

SIGURNIJA PLOVIDBA JEZEROM I ČIŠĆI PARK!

Nadzorna služba je tijekom ljeta u više navrata organizirala akcije čišćenja priobalnog vodenog pojasa od šipki, kolaca i raznih plastičnih boca i bova. Uz veliku pomoć nekolicine Pakošanaca, nadzornici Parka prirode su sa predjela Vadila, Progona, Brodišta, Crkvina, ušća Kotarke i Lateralnog kanala, Banđenove jame i Njivica izvadili oko 100 željeznih šipki i oko 50 drvenih kolaca.

Uz samo nagrdivanje izgleda jezera, šipke i kolci su predstavljali veliku opasnost za plovidbu po jezeru, a većina ih je tek izvirivala iznad površine ili su se njihovi oštri vrhovi nalazili tik ispod površine i tako ozbiljno prijetili da probuše ili oštete čamce koji plove po jezeru.

Namjera je i u narednoj verziji Pravilnika o unutarnjem redu dodati odredbe o zabrani zabadanja šipki/kolaca u jezero te definirati način označavanja pozicija za prihranu ribe u športskom ribolovu i na taj način osigurati da se jezero ne zagađuje raznim plastičnim i/ili drugim otpadom.

Kako bi Park prirode bio što čišći i očuvaniji tražimo alternativu plastičnim folijama za uzgoj povrća koje se koriste u rezervatu. Ukoliko znate za postojeće rješenje, a postoje financijske zapreke javite nam se u Upravu Parka, pa ćemo zajedno probati naći rješenje. Park prirode kao institucija ima pristup mnogim europskim fondovima i mnogi se problemi mogu riješiti prema potrebama i u suradnji s lokalnim stanovništvom.

OSVRT NA TURISTIČKU SEZONU

I ove su ljetne sezone, od sredine travnja do sredine listopada, u Parku prirode Vransko jezero bila otvorena 2 posjetiteljska centra: vidikovac Kamenjak i ribarska lučica Prosika.

Vidikovac je posjetilo 8388 posjetitelja koji su se nakon obilaska poučne botaničke staze i uživanja u nezaboravnom pogledu na cijelo jezero i more s obližnjim otocima, mogli okrijepiti kavom, sokovima, pivom, sladoledom, te su mogli kupiti i razne suvenire.

Ribarsku lučicu Prosika, u kojoj su osigurana mjesta za privez čamaca te je i popularno mjesto za športske ribiče, posjetila su 1892 gosta. I oni su mogli popiti sok ili pivo, kupiti suvenire, te iznajmiti bicikle ili kajake.

Park je posjetilo 34 organizirane grupe školske djece, 1 grupa djece iz vrtića, te 5 grupa studenata što je ukupno 1863 djece i mladih. Sve grupe imale su stručno vodstvo djelatnika Parka, te su im kroz edukativni program približene značajke i važnost Parka.

KUTAK ZA RIBOLOVCE:

Športsko – ribolovna sezona na Vranskom jezeru je u prva tri kvartala ove godine bila naglašeno neujednačena pa su tako ribiči bilježili izvrsne rezultate nakon završetka lovostaja, kroz čitavo proljeće i na samom početku ljeta.

Slabije rezultate i ulove kroz ljetno razdoblje pripisujemo dugim sušnim razdobljima i niskom vodostaju, čega je rezultat zasljanjivanje jezerske vode, pa tako tek ovih dana bilježimo ponovni porast broja riba ulovljenih u športsko-rekreativnom ribolovu.

U opisanom razdoblju evidentiran je slijedeći ulov: 705 šarana prosječne težine 2,2 kg, 3 soma prosječne težine 74 kg, 135 štuka prosječne težine 3,31 kg i 2449 babuška prosječne težine 0,8 kg.

INTERAKTIVNI DVD

Dokumentarni film o Vranskom jezeru sada možete pogledati i u udobnosti vlastitog doma. Film redatelja Mihovila Gunjače i snimatelja Borisa Poljaka prikazuje mnoge zanimljive kadrove iz skrivenog svijeta životinja i biljaka koje svoj dom pronalaze u našem Parku. Ovaj interaktivni DVD možete nabaviti po cijeni od 100,00 kuna u Upravi Parka ili u vrijeme turističke sezone na našim info točkama - Kamenjaku i Prosici.

OBILJEŽILI SMO DATUME VAŽNE ZA ZAŠTITU PRIRODE

Međunarodni dan biološke raznolikosti obilježili smo 21.05. izložbom fotografija „Čudesni svijet ptica“ autora Ivice Lolića.

Svjetski dan zaštite okoliša i **Dan zaštite prirode u RH** obilježili smo 04.06. na Prosici već tradicionalnom biatlonskom Utrkom malog vranca i likovnim natjecanjem Boje vranskog jezera. Ove godine sudjelovali su učenici O.Š. Pakoštane, O.Š. Pirovac i O.Š. Petra Zoranića Stankovci. Ukupno je sudjelovalo 50 učenika, a pobjednici su za nagrade dobili medalje, diplome, knjige, majice i privjeske s logom Parka.

Na **Dan Parka prirode Vransko jezero** 04.10. posjetitelji su mogli, bez plaćanja ulaznica, posjetiti Park i uživati u prirodi i prekrasnom pogledu koji se pruža s vidikovca Kamenjak.

USKORO POUČNA STAZA "PTICE VRANSKOG JEZERA"!

Svake godine radi se na poboljšanju turističke infrastrukture u Parku prirode. Sada je u **Ornitološkom rezervatu** u tijeku izgradnja drvene poučne staze. Staza se postavlja na drvene stupove tako da će i za vrijeme visokih vodostaja jezera kada su livade u rezervatu poplavljene biti prohodna. Bit će duga 800 metara i na njoj će biti postavljeno 8 poučnih tabli.

PODSJEĆAMO VAS

Ostvarite privilegiju posjećivanja prostora Parka prirode bez naplate, koja vam kao žiteljima ovog kraja pripada, koristeći iskaznicu "SUSJED VRANSKOG JEZERA"

Javna ustanova Park prirode Vransko jezero poziva stanovnike slijedećih mjesta:

Drage, Pakoštane, Vrana, Radašinovci, Banjevci, Stankovci, Budak, Kašić, Pirovac, Murter i Betina da dođu u Upravu u Biogradu n/M (na prvom katu iznad tržnice) te iskoriste mogućnost da im se izradi iskaznica s kojom će moći neograničeno i bez naplate posjećivati turističke lokalitete u Parku. Iskaznice mogu izraditi osobe starije od 16 godina (za djecu je ulaz besplatan), te ista vrijedi samo za nosioca iskaznice i nije prenosiva na druge osobe.

Potrebno je priložiti **osobnu iskaznicu** ili drugi osobni dokument (putovnica, vozačka dozvola) iz koje je vidljivo da imaju prebivalište u gore navedenim mjestima te (po mogućnosti) **jednu fotografiju** (3,5 x 4,5 cm). Iskaznice je moguće izraditi **radnim danom u vremenu od 9-12 i 13-15 sati**.

Molimo Vas da ovu obavijest prenesete svojim sumještanima kako bi što više korisnika ovog prostora iskoristilo mogućnost izrade iskaznice.

Javna ustanova Park prirode Vransko jezero
Kralja Petra Svačića 2, 23210 Biograd n/M
(prvi kat iznad tržnice)
Tel: 023/383 181 Fax: 023/386 453
e-mail: pp-vransko-jezero@zd.t-com.hr
www.vransko-jezero.hr